

Opdracht 10

Plaats telkens een kruisje. Twee zijn er voorgedaan.

Vraag	Gewone vraag	Levensvraag
a. Wat is de zin van mijn leven?		X
b. Wat heeft jouw mobieltje gekost?	X	
c. Wat vind jij het belangrijkste in je leven?		
d. Waar liggen mijn sportschoenen?		
e. Is goed zijn voor anderen belangrijker dan gelukkig zijn?		
f. Is er leven na de dood?		
g. Hoe laat begint de zesde les?		
h. Kun je mensen vertrouwen?		

Opdracht 11

Deze opdracht maak je in groepjes. Bekijk de foto's en stel een gewone en een levensvraag bij foto A en foto B.

Een gewone vraag bij foto A:

Een levensvraag bij foto A:

Een gewone vraag bij foto B:

Een levensvraag bij foto B:

Opdracht 12

Hoe kom je aan levensvragen?

Mensen stellen levensvragen naar aanleiding van ervaringen: dingen die ze meemaken. Vooral bij ervaringen die mensen diep raken. In het verhaal van Ranomi Kromowidjojo zijn dat ervaringen als:

- gouden medailles winnen op de Olympische Spelen;
- jarenlang hard trainen en alleen maar met topsport bezig zijn;
- een geweldige oma, waar ze heel veel bewondering voor heeft;
- de relatie met Pieter van den Hoogenband die is beëindigd;
- geraakt worden door kinderen die in armoede opgroeien.

Deze ervaringen roepen bij Ranomi Kromowidjojo vragen op als:

- waarom heb ik dit succes?
- waar word ik echt gelukkig van?
- hoe ga ik met Pieter om nu het uit is?
- wat kan ik doen voor kinderen die in armoede leven?

Elke dag maak je allerlei dingen mee. Veel van die dingen raken je niet echt. Ze zijn niet écht belangrijk. We noemen het *gewone* ervaringen. Een paar voorbeelden:

- 's morgens kleeft je je aan;
- je fietst naar school;
- je maakt huiswerk;
- af en toe ga je naar de winkel. Niets bijzonders!

Gewone ervaringen zijn ervaringen die niet echt belangrijk zijn. We geven nu voorbeelden van ervaringen. Omcirkel 'Ja' of 'Nee' als het om *gewone* ervaring gaat.

Foto 1

Ja / Nee

Foto 2

Ja / Nee

Foto 3

Ja / Nee

Foto 4

Ja / Nee

Foto 5

Ja / Nee

Foto 6

Ja / Nee

Foto 7

Ja / Nee

Foto 8

Ja / Nee

5. Wat is tijd?

Ik wil topvoetballer worden

Ik speel in de C-1 van Ajax en heb al 34 keer gescoord. We trainen drie keer per week. Zaterdag spelen we een wedstrijd.

Ik zit nu in de brugklas van VMBO-T. Ik wil deze school afmaken. Maar dan wil ik stoppen met leren. Mijn leven draait immers om voetbal. Later wil ik bij de beste spelers horen en spelen in Ajax-1. Spelen voor een volle Arena en veel geld verdienen met voetbal, dat lijkt me te gek! Na een paar jaar wil ik naar Barcelona. Dat is toch iets waar iedere goede voetballer van droomt.

Davy (13 jaar)

Davy heeft een duidelijk idee over zijn toekomst. Vragen over toekomst, heden (nu) en verleden vormen samen de vijfde groep levensvragen: levensvragen over tijd.

Enkele voorbeelden van levensvragen over tijd:

- Zal ik ooit een beroemd voetballer worden?
- Hoe is het menselijk leven ontstaan?
- Waarom gaan fijne momenten altijd zo snel voorbij?
- Zal de wereld eens vergaan?

Hieronder zie je zes afbeeldingen.

Schrijf er bij of het gaat om levensvragen over verleden, heden of toekomst.

 <p>ontstaan leven</p>	 <p>nu genieten</p>	 <p>Ik wil later ....</p>
<p>1 Levensvraag over</p> <hr/>	<p>2 Levensvraag over</p> <hr/>	<p>3 Levensvraag over</p> <hr/>
 <p>wereld vergaat</p>	 <p>oerknal</p>	 <p>spelende kinderen</p>
<p>4 Levensvraag over</p> <hr/>	<p>5 Levensvraag over</p> <hr/>	<p>6 Levensvraag over</p> <hr/>

6. Wat is de natuur?

Afscheid van een trouwe vriend

Gisteren was het tijdens de les levensbeschouwing even doodstil. Mijn klasgenootje Tabitha werd door de directeur uit de les gehaald. Later hoorden we dat haar hond aangereden was door een auto. Het beestje kon niet meer worden geholpen. De dierenarts zou hem daarom uit zijn lijden verlossen. Tabitha had de hond als puppy gekregen. Ze werd opgehaald door haar oma, zodat ze afscheid kon nemen van haar trouwe vriend.

Marjolein, VMBO-T, klas I

De laatste groep levensvragen gaat over de natuur. Met het woord 'natuur' bedoelen we: alles wat de mens niet zelf gemaakt heeft, zoals de dieren, de planten, het oerwoud en de zee.

Als het om de natuur gaat, stellen mensen zich vragen als:

- Hoe kijk je aan tegen het eten van vlees?
- Mogen we bomen kappen om een weg aan te leggen?
- Hoe gaan we om met afval in de kantine?

Tabitha hield veel van haar hond. **Wat heb jij met dieren?**

De zes groepen levensvragen zijn:

1. Wat is belangrijk in het leven?
2. Wie is de mens?
3. Hoe leven mensen met elkaar samen?
4. Hoe gaan mensen om met lijden en dood?
5. Wat is tijd?
6. Wat is de natuur?

We geven nu een aantal vragen.

Geef met behulp van een cijfer aan tot welke groep levensvragen ze behoren.

Twee zijn er voorgedaan.

Vraag	
a. Wat wil ik later worden?	5
b. Waarom is Marcel altijd zo snel agressief?	2
c. Mag je zomaar lege blikjes achterlaten op het strand?	
d. Worden Marokkanen in Nederland gediscrimineerd?	
e. Is er leven na de dood?	
f. Is voetbal werkelijk zo belangrijk voor jou?	
g. Waarom moet mijn broer, die ernstig ziek is, zoveel lijden?	
h. Draait alles bij jou om het spelen van games?	
i. Hoor je een vriend in nood te helpen?	

4.3 Hoe leven mensen samen?

Rebecca vertelt:

FC Utrecht - Ajax

Vorige maand is mijn vader met mijn broer Jacob naar de voetbalwedstrijd FC Utrecht - Ajax geweest. Ze zaten in een vak met alleen maar Ajaxsupporters. Een deel van de supporters van Ajax zong: 'Joden, Joden, wij worden kampioen.' Tot overmaat van ramp maakten de supporters van FC Utrecht sissende geluiden. Zij deden het geluid na van de vergassing in de concentratiekampen. De scheidsrechter heeft de wedstrijd niet stilgelegd. Mijn vader vond het ontzettend naar. Het deed hem pijn. Hij moest denken aan zijn grootouders, die in de oorlog zijn omgekomen.

Ik begrijp niet dat die supporters zo kunnen doen. Na afloop werd er ook nog gevochten. Het getuigt niet van respect en naastenliefde. Beide kanten zitten fout. Ook de Ajaxsupporters want die halen 'de joden' erbij en dat slaat nergens op.

Opdracht 15

Wat zou de scheidsrechter moeten doen als er zoiets gebeurt tijdens de wedstrijd?

Omcirkel het antwoord waar jij het mee eens bent.

- a. Gewoon doorspelen.
- b. De wedstrijd onderbreken tot die geluiden ophouden.
- c. De wedstrijd definitief staken.

De Tien Geboden

Joden kennen tien leefregels: de Tien Geboden. Volgens de Thora heeft Mozes ze van God gekregen toen hij vanuit Egypte met het joodse volk op weg was naar het beloofde land.

Opdracht 16

De joden hebben tien leefregels. Ze worden ook wel de Tien Geboden genoemd.

Hieronder zie je vijf tekeningen. **Vul de tweede kolom in.**

In de derde kolom schrijf je het nummer van het gebod (zie foto bladzijde 66 onderaan).

	Wat zie je?	Nummer gebod?
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Opdracht 17

Er zijn Tien Geboden. **Maak een top-3. Welke geboden vind jij het belangrijkste?**

1. _____
2. _____
3. _____

Filmstill uit
'Claire and Francis'

Franciscus van Assisi

Franciscus van Assisi leefde van 1182 tot 1226. Tijdens zijn jeugd werkte hij bij zijn vader in de zaak. Franciscus genoot van de rijkdom van zijn ouders. Daardoor was hij populair bij zijn vrienden. Maar op een gegeven moment kreeg hij daar genoeg van. Hij vroeg zich af: gaat het dáár nou om in het leven? Is geld en luxe echt het belangrijkste? Franciscus hoorde verhalen over Jezus. Hij ontdekte wat hij zelf steeds belangrijker vond. En dat was Christus dienen!

Franciscus werd geraakt door het lijden van de armen en de zieken. Hij hielp de zieken zoveel hij kon. Hij deelde zijn leven met bedelaars. Zijn vader vond dat maar niets.

Franciscus droeg eenvoudige kleding. Hij reisde zonder reiszak en schoeisel.

Het ging hem om één ding: het naleven van Jezus en het verkondigen van het evangelie onder de mensen. Steeds meer mensen waren het met hem eens. Ze gingen Franciscus volgen en ook eenvoudig leven. Ze werden 'broeders' van elkaar.

Op een gegeven moment waren er twaalf broeders. Franciscus wilde een vaste groep vormen. Hij vroeg toestemming aan de kerk voor een dergelijke broederschap.

De groep kreeg in 1210 een eigen naam: *De orde van de minderbroeders*. De leden van deze groep leefden ongehuwd en in gemeenschap van goederen. Als iemand toetrad tot de orde, leverde hij zijn spullen in: de orde wilde rijkdom en bezit van haar leden vermijden. Door te werken konden de leden in hun levensonderhoud voorzien.

Franciscus: dierenvriend

Opdracht 18

Geef aan of de volgende uitspraken of handelingen wel of niet bij Franciscus passen. Plaats een kruisje.

Uitspraak/Handeling/Gedachte	Franciscus wel	Franciscus niet
1. In het leven moet je God en je medemens dienen		
2. Belangrijk is niet wat je hebt, maar wat je bent.		
3. In het leven gaat het om geld en macht.		
4. Eerst ikke en de rest kan stikken.		
5. Dieren hebben geen waarde, mensen wel.		

4.2 Belangrijke christelijke geschriften

De Bijbel

De Bijbel is het belangrijkste boek van christenen. Eigenlijk is het een hele verzameling boeken.

De Bijbel bestaat uit twee gedeelten:

1. Het Oude Testament

Dit omvat de boeken van de joden over hun geloof in God. Ze werden geschreven tussen 1000 v. Chr. en het jaar 1. Het Oude Testament bevat drie groepen boeken:

- De Thora (de Wet).
- Profeten (Nebiim).
- Geschriften (overige boeken zoals de Psalmen, oftewel Chetubim).

2. Het Nieuwe Testament

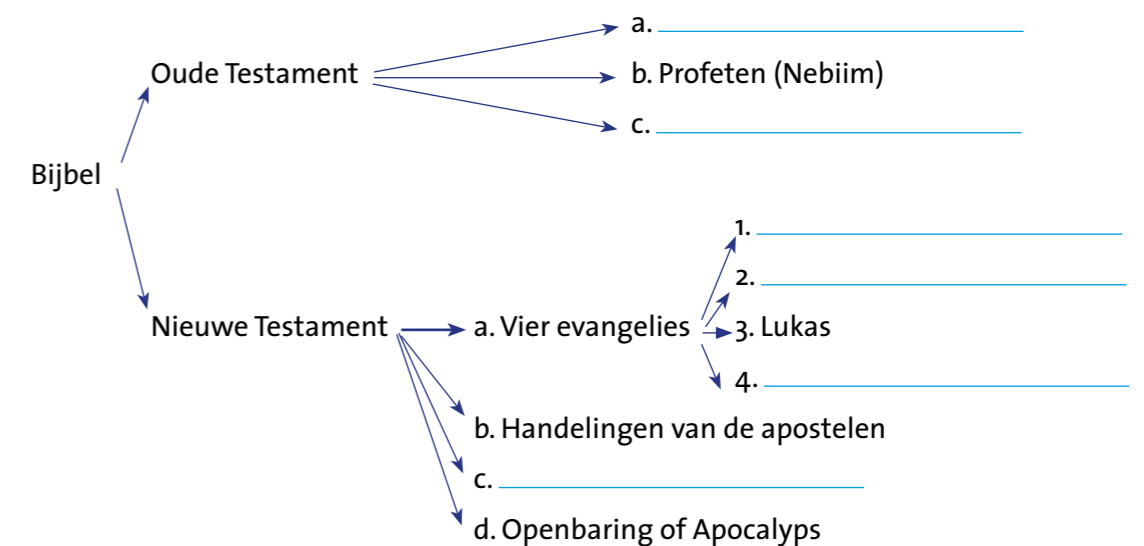
Dit zijn de boeken van de volgelingen van Jezus over hun geloof in God. Het Nieuwe Testament werd geschreven tussen het jaar 50 en het jaar 110.

In het Nieuwe Testament staan vier verhalen over Jezus. De schrijvers van deze verhalen heten: Mattheüs, Marcus, Lukas en Johannes. De vier verhalen worden *evangelies* genoemd. Het woord 'evangelie' betekent 'goed nieuws'. De schrijvers vonden dat ze het goede nieuws over Jezus moesten opschrijven. Zo zou iedereen er kennis mee kunnen maken.

In het Nieuwe Testament vind je de volgende boeken:

- De vier evangelies.
- Handelingen van de apostelen (verhalen over de eerste christenen).
- Brieven aan christenen in verschillende landen (21, waarvan een aantal door Paulus van Tarsus).
- Openbaring of Apocalyps (een toekomstvisie, gebaseerd op het geloof).

Vul het volgende schema verder in.

Opdracht 19